

Föräldraskapet Var det bättre förr?

Micaela Romantschuk

Helsingfors 30.9.2014

Grankulla

Hem och Skola

Hemma hos oss:

Storebror: Varifrån kommer begreppet curlingföräldrar.

Mamman förklarar.

Lillebror: Aj sådär så att barnen bara ska glida fram i livet.

Hem och Skola

Lite historia (Källa: Jesper Juul)

- Historiskt sett var lydnad det självklara målet under många generationer.
- Däremot är det mer tveksamt hur man klarade sig psykologiskt och existentiellt.
- Under ett par decennier pågick diskussionen om den "gamla goda" uppfostran med dess många regler, fasta ramar och straff kontra en friare och mer demokratisk uppfostran.
- Ska vi lita på de undersökningar som gjorts ger varken den auktoritära eller den fria uppfostran en bra uppväxtmiljö för barn. Högst betyg får det som kallas "auktoritativ uppfostran" .

- 1960-talets uppgörelse med formella auktoriteter
- Betonandet av de mänskliga rättigheterna, inte minst genom FN:s barnkonvention 1989
- Från rollbetingad auktoritet till personlig auktoritet

Hem och Skola

Barnombudsmannen i Sverige

Auktoritär uppfostran

Auktoritär fostran innebär att **vuxna kräver och förväntar sig att barnen ska lyda utan att ifrågasätta**. Regler förklaras sällan. "Gör det därför att jag säger det" är deras attityd. De sätter regler utan utrymme för förhandling och kompromisser. **Lydnad och respekt för vuxna betonas**. Genom strikta regler och begränsningar för barnens beteende försöker de forma och kontrollera barnens beteenden och attityder. Relationen mellan den vuxna och barnen präglas av distans. Vuxenmakt i form av bestraffning och belöning (samt hot och mutor) är den primära fostransstrategin.

Hem och Skola

Auktoritativ uppfostran

- *Auktoritativ fostran* innebär att **vuxna ställer krav och sätter upp regler**. De förväntar sig att barnen vill samarbeta. **De lyssnar till barnens känslor och synpunkter, förklarar för dem sina egna skäl och synpunkter och är öppna för ett visst förhandlingsutrymme**. De uppmuntrar sina barn att **delta i beslutsfattanden**. **Respekt för både barn och vuxna betonas**. Fostran vilar primärt på resonerande, att de vuxna försöker få barnen att förstå varför de förväntar ett visst beteende och ogillar ett annat. **Relationen till barnen bygger på känslomässig värme och närhet**.

Auktorativ fostran

- Auktoritativ uppfostran innebär att föräldrarna är auktoriteter inför sina barn men utan att vara auktoritära.
- Vad tror jag på?
- Vad tror jag är bra för människor?
- Vilka är de värderingar som jag fick med mig hemifrån har visat sig vara värdefulla och konstruktiva i mitt eget liv och vilka måste jag rensa bort?
- (Jesper Juul, dansk familjeterapeut)

Hem och Skola

Dagens dilemma för föräldrar:

- Vi vill att våra barn någorlunda ska göra som vi säger
- Och samtidigt...
- Vill vi att de ska utvecklas till självständiga, kritiskt tänkande människor med stor integritet.

Hem och Skola

Föräldrabarometer 2013

Cilla Nyman

Presentation vid Förbundet Hem och Skola 12.2.2014

Bakgrund

- I utvecklandet av skolan och av samverkan mellan skola och hem är det viktigt att lyssna till det föräldrarna kan berätta om sina barn och om familjernas liv
- Förbundet Hem och Skola gav under hösten 2013 ordet till föräldrar till elever i finlandssvensk grundläggande utbildning (åk 1-9/10)
- I fokus: föräldrarnas syn på sina barns skola, skolgång och fostran
- Undersökningen genomfördes i samarbete med Enheten för Allmän pedagogik, Åbo Akademi i Vasa

Enkäten Föräldrabarometer 2013

- Tre områden: **(1) vardagen i skolan, (2) samarbetet mellan hem och skola och (3) vardagen och fostran i hemmet**
- Som grund fungerade den enkät som använts då Suomen Vanhempainliitto utfört motsvarande undersökning (senast under våren 2013)
- Konstruerades i programmet Webropol
- Bred och omfattande, totalt 71 frågor av olika slag (påståenden, flervals- och fritextfrågor)

Del 3: Vardagen och fostran i hemmet

Barnets fritid och vardagen i hemmet

- De allra flesta av de svarande tyckte att det råder lugn och ro hemma och att man också har tid för vila och återhämtning
 - ...även om 20 % upplevde att det är utmanande att få tiden att räcka till för både arbete och familj – de yngre barnens föräldrar har en stressigare vardag än de äldre barnens

- *"Jag engagerar mig tillräckligt mycket i barnets fritidssysselsättningar"*
58,7 % instämde helt och 34,4 % delvis
- *"Jag vet vad mitt barn gör på fritiden"*
så många som 80 % instämde helt (84,4 % av lågstadieelevers föräldrar och 73,7 % av högstadieelevers föräldrar)
- *"Jag är orolig gällande barnets internetvanor"*
instämde 10,4 % helt och 27,9 % delvis med
(29,3 % var delvis av annan åsikt och så stor andel som 31,5 % helt av annan åsikt)

Föräldraskap och fostran

- De föräldrar som svarade på enkäten verkade generellt nöjda med det egna föräldraskapet, tycker sig också vara goda förebilder för sina barn och känner att de finns där för sitt barn då hon eller han behöver dem
- *"Barnets mor- och/eller farföräldrar tar aktivt del i barnets fostran"*
32,7 % instämde helt och 30,3 % delvis
- *"Jag har inget emot att andra vuxna (t ex skolpersonal, grannar) engagerar sig i barnets fostran"*
60,1 % höll helt med påståendet och 30,7 % höll delvis med

Föräldrarna och barnets skolgång

- Att det egna barnet anser föräldrarnas engagemang i skolgången vara viktigt ansåg de flesta svarande (mycket viktigt: 51,6 %, ganska viktigt 41,9 %)
- Lågstadieföräldrarna ägnar i medeltal 3,27 timmar i veckan åt att stöda barnet i arbetet med läxorna medan högstadieföräldrarna i medeltal avsätter 2,25 timmar i veckan för detta
- 61,7 % uppgav att båda föräldrarna hjälper till med läxorna. Att mamma hjälper svarade 31,9 % och pappa 3,5 % av föräldrarna.
- Föräldrarnas egen utbildningsnivå avspeglade sig i de förhoppningar de hyser gällande sina barns framtida utbildningsväg (överlag hoppas man att barnet väljer en

Vad var särskilt viktigt för Dig i fostran av Ditt barn?

JAG VILL INTE!!
Men jag antar att det
är för mitt eget bästa,
så jag gör det ändå.

Mm..

Vad är särskilt viktigt för Dig i fostran av Ditt barn?

Tid tillsammans

Ärlighet

Empati

Trygghet

Kärlek

Gränser

Ansvar

Grundvärderingar

Respekt

och fel

Att barnet lär sig vad som är rätt

Rutiner

Sund självkänsla

Grundkunskaper för livet

Rättvisa

Hänsyn

Att barnet känner att det duger som det är

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Du gav mej en riktig tankeställare: varför har jag försökt med diametralt annorlunda principer (t ex inte slå, diskutera o fråga om åsikt, prioritera familjen framom jobbet osv) då jag ändå tycker att jag har blivit en hyfsad människa? handlar det bara om priset som avkrävs av ett autoritärt uppfostrat och tuktat barn?
- Kvinna 60+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Mera tid tillsammans hela familjen. Samvaro. Gemensamma matstunder. Har växt upp med heltidsarbetande föräldrar och dessutom en pappa med eget företag som tagit tid även kvällar och helger. Så jag prioriterar tid tillsammans med barnen.
- Kvinna 40+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Jag ville att mina barn skulle få trygghet genom rutiner för det hade jag inte själv. Och så ville jag att de skulle känna att deras arbetsinsats för familjen skulle vara viktig men inte att de skulle driva hela hushållet...
- Kvinna 50

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Jag har pratat mycket mer med mina barn. Alltså om allt. Nu har jag två vuxna döttrar och vi pratar om det mesta varje dag fast vi råkar bo på olika ställen.
- Kvinna 40+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Engagerat mig mera i min sons skolarbete än mina föräldrar gjorde.
- Kvinna 40+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Lyssnat och brytt mej om på ett djupare plan (som min far gjorde, men som mor inte var riktigt kapabel till. Frid över varderas minne, dock!). Tror och hoppas jag att jag gjort!!
- Kvinna 50+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Det som nu är svårare med fostran (tror jag) än då jag var ung är att hålla gränser. Tänker på det stora utbudet av hobbies och media och it. Barnen är mera medvetna idag. Som barn var det skola, läxor, lek med dockor, lego, bilsr. Kort stund barnprogram och sen sova. Mycke utelek.
- Kvinna 40+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Pratar mer med mina barn om "allt". Vi är mera öppna än vad mina föräldrar var. Pratar om känslor också vidare. Flickorna kan komma med vilka problem som helst och vi kan diskutera.
- Kvinna 40+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Farorna och hoten känns ändå vara större idag än då jag själv var barn. Jag tror man oroar sig som förälder lika mycket, men över andra saker.
- Kvinna 50+

Hem och Skola

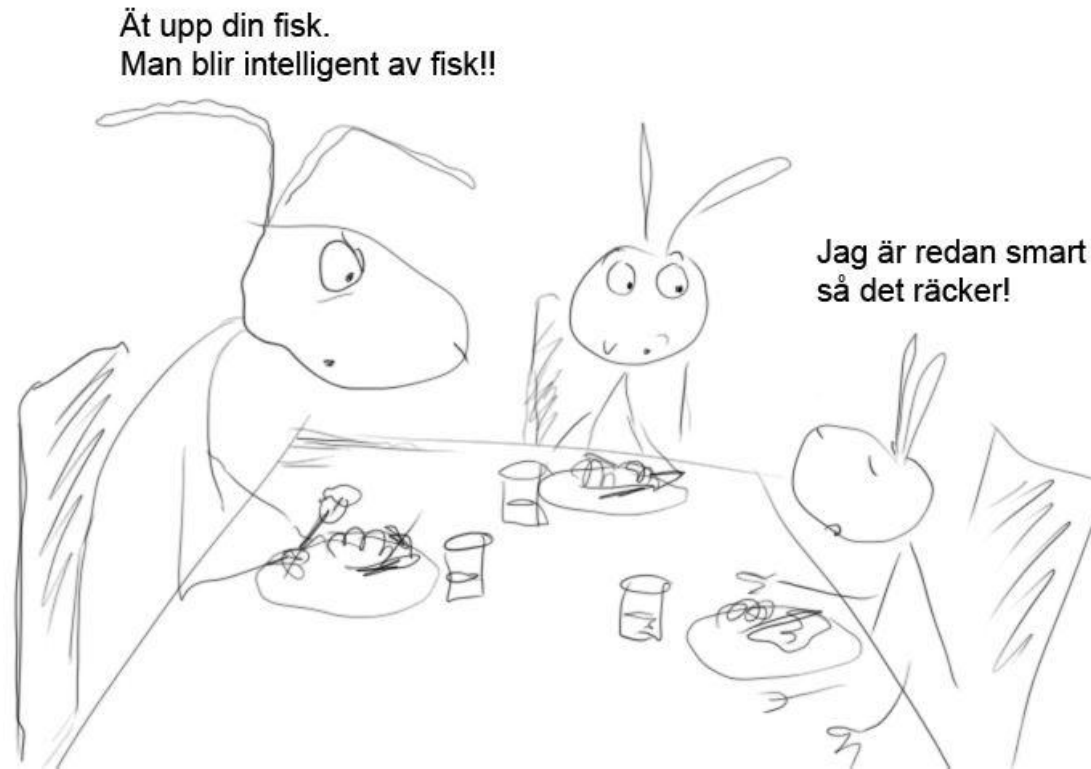
På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

- Skiljer sig inte just alls. Grundregel: Behandla barnen som människor. Blir ibland förvånad över att se (och höra) hur föräldrar behandlar sina barn på sätt de aldrig skulle komma på tanken att behandla en annan, utomstående person.
- Man 50+

Hem och Skola

På vilket sätt skiljer sig ditt eget föräldraskap och fostran från dina föräldrars. Vad har du ändrat på?

Var det bättre förr.....?

- Tack för er uppmärksamhet!

Hem och Skola